

Kristian fra Halden og gullrushet i Klondike

Av Thor Sørлие

En dag på skolen kom kollega Anne Marit Thorby bort til meg og spurte om det var riktig at jeg var på vei til Alaska igjen. Joda, det var det jeg planla, i tillegg til en tur til Dawson City.

Hun kunne da fortelle av hennes beste-far Kristian hadde reist over i 1902 på jakt etter lykken, og hjemme hadde hun både letetillatelse og nugget fra den gang. Gjett om jeg ville se dem!

Vakker nugget på 17,5 gram!

Noen dager senere fikk jeg se både gullgravertillatelsen fra 1902 og nuggeten! Det var skikkelig spennende, og nuggeten var imponerende!

Mange nordmenn reiste over for å søke lykken, og noen gjorde det til de grader, men det kan jeg eller andre komme tilbake til i senere artikler. Her følger historien om Kristian Thorby fra Torpedal utenfor Halden.

Kristian var født i 1874 på Søndre Thorby gård og det var ikke på grunn av dårlige tider eller armod han reiste over til Vancouver i 1898. Det var eventyrlyst og drømmen om å se den store verden som drev den 24 år gamle mannen. I Vancou-

Anne Marit Thorby med nuggeten.

ver-området arbeidet han med sagbruk og fiske før gullet i Yukon lokket. Der bygde han sin egen hytte og må ha gjort det bra, selv om Anne Marit ikke vet nøyaktig hva han kom hjem med, kjenner hun til en håndfull gullnuggets. Den hun selv eier, var den største, og på hele 17,5 gram.

Hvor lenge han var i Dawson City og hva han ellers gjorde der, forble ukjent. Senere ble han en del av jegerkompaniet til Alaska Railway da de startet byggingen av jernbanen mellom Seward og Fairbanks i 1903. Det fortelles at han alene en vinter skjøt 47 elg!

Kristian likte livet i Alaska, men gården i Torpedal lokket, og i 1907 kom han hjem. Han kom da sammen med sin bror, som også hadde søkt lykken i Alaska. I 1908 overtok han gården og drev den svært godt. Han ansatte flere arbeidere, så penger må han ha hatt. Han fikk bygget sagbruk, flishøvel og mølle nær gården, han fikk kanalisert et våtmarksområde, slik at det ble dyrkbart land, og han satset på

Audun Gunnæs tester vaskapanne.

Ivrige gullvaskere i Goldbottom Creek.

pelsdyr. Han viste stor interesse for jordbruk, geologi og jakt og skjellsand ble hentet for å kalke jordene. Kristian var med andre ord en dyktig, aktiv og fremsynt mann.

Det ble sagt lite om årene i Alaska hjemme på gården. Han hadde, som nevnt, noe gull med hjem og dette ble gitt bort som gaver til familie og venner. Anne Marit kan også fortelle at hennes bestemor fikk gull fra Alaska i tennene! Flere brun- og svartbjørnskinns hang i mange år på utedoen før de til slutt ble brent. Kristian døde i 1932, 58 år gammel, da han i forbindelse med elgjakta pådro seg en bukhinnebetennelse som man ikke klarete å helbrede.

Tilbake til Anne Marit. Hun hadde et lite ønske. Kunne jeg sjekke om det var arkivert noen opplysninger om Kristian mens jeg var i Dawson City? Jeg fikk kopi av tilatelsen og lovte å prøve.

Noen måneder senere sto jeg utenfor museet i Dawson City som har et omfattende arkiv fra gullrush-tiden. Arkivaren var hjelpsomheten selv og søkte både på navn og på årstall, men som med mange, mange andre gullgravere fra den tiden; «no records found»!

Arkivaren beholdt kopien og lovte å lete videre, så får vi se.

Min svigersønn Audun og jeg bodde i Klondike Kate's Cabins og hadde noen hyggelige dager i Dawson City. I tillegg til å oppleve byen, besøkte vi Goldbottom gold mine ved Hunker Creek, fikk smakt på Downtown Hotel sin Sourtoe Cocktail og opplevd cancan hos Diamond Tooth Gerties. Et spennende besøk på et sagnomsust sted!

Skulle noen av Steins lesere ha historier om familie og kjente som søkte lykken i Alaska og Canada, så sett i gang og skriv!

Aust-Agders mest besøkte attraksjon!
Opplev Europas fineste utstilling av mineraler!

MINERAL PARKEN
Rock on!

Gjør det enkelt, bo i parken

Fra 375,- pr. person inkl. 2 dagers billett

mineralparken.no GLEDE • SPEKTAKULÆRT • KREATIVT

ILL: OSCAR JANSEN